

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

40 årg

Nr 4 2008

Tema: Skulptur

Ur innehållet: Makonde sculpture, Kina, WIOMSA, Äntligen till Tanzania, Klimat.

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
tel 08-583 57301 (hem) mobil 073 976 1862
tel 08-6697739
Göran Berleen tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Erik Janson tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
Eva Löfgren fax 08-760 50 59
Sten Löfgren Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla
tel 073 9094023
Lennart Nyqvist mobil 0703 52 46 09
Jennifer Vidmo tel 08-91 73 27
Folke Strömberg Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2008

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi	2/03 Kilimanjaro
4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
1/98 Kultur, Flyktingfrågor	4/03 Urbanisering
2/98 Natur o resor	1/04 Lokala språk och kulturer
3-4/98 Jubileumsnummer	2/04 Musik
1/99 Symposium/Nykterhet	3/04 Gruvnäringen
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	4/04 HIV / AIDS
3/99 Presidentbesök	1/05 Resor, turism
4/99 Media, Skulptörskolan	2/05 Forskning
1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning	3/05 Konst och kultur
2/00 Tanzaniabilden, Förlag	4/05 Demokrati och utveckling
3/00 AIDS, Utbildning, Resor	1/06 Lake Victoria, ny regering mm
4/00 Mama Barbros skola, Litteratur	2/06 Alkohol
1/01 Dar es Salaam	3/06 Kvinnors villkor
2/01 Zanzibar	4/06 Utbildning
3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar	1/07 Swahilikulturen
4/01 Swahili	2/07 Jordbruk
1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj	3/07 Investeringspolitik mm
2/02 AIDS, IT, JOHA Trust	4/07 Flyktingar
3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
4/02 Slavrutten, ekonomisk reform	2/08 Bildkonst
1/03 Lake Victoria med kringområde	3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm

Omslag: Agustino Mmwanga representerar Mawingu-stilen. Mawingu betyder moln på kiswahili. Konstnären blir inspirerad av moln på himmelen och skulpturerna blir lite "rundiga".

Foto: Daniel Augusta

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Persson Offsettryck, Stockholm 2008, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 4/2008

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande
tel 08-400 155 22 (hem)
mobil 0705 81 34 53

Ann Lorentz-Baarman, kassör

Lars Asker, ledamot

Marianne Kjellén, ledamot

Sten Löfgren, ledamot

Helena Nyström, ledamot

Jon-Erik Rehn, ledamot

Karin Gustafsson, suppleant

Agneta Johansson, suppleant

Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg
Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossevägen 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée
Mariedalsväg 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Skulptörskolan

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren

E-post: sten@svetan.org

Tumaini Children's Center

Bankgiro 5405-3723

Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

Bagamoyo Sculpture School

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com

*

Tanzanias ambassad

tel 08-732 24 30 /31

Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY

E-post: mailbox@tanemb.se

www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

I Tanzania flyr människor för att överleva. Personer med albinism mördas och kroppen säljs av häxdoktorer för att guldgruvor ska komma till ytan och fisk komma i överflöd. Tron på trollkraft är stor i många områden i Tanzania. En uppskattning är att närmare 300 personer mördas årligen i tron att de är häxor. I själva verket är de drabbade ofta äldre kvinnor med rödgade ögon (som de får av att de använt kodynga som bränsle vid matlagning).

Visst blir jag ledsen när Tanzania och Afrika ännu en gång syns i ett mörkt och hemsamt sammanhang. Bilden av Afrika som en mörk kontinent förstärks. Men vår längtan att visa ljusa motbilder får inte gömma de människor som drabbas av övergrepp. Vi måste våga på ett konstruktivt och tydligt belysa övergrepp mot mänskliga rättigheter även om det inte skulle vara den bästa bilden av Tanzania. Vi ska stötta och lyfta fram dem som bedriver det viktiga arbetet i Tanzania var än de nu må vara. Det kan vara ute i byar, i städer, personer i regeringen eller i enskilda organisationer.

Jag hoppas att vi i Habari kan fortsätta följa upp och lyfta viktiga frågor för utvecklingen i Tanzania och de mänskliga rättigheterna under kommande året. Ett stort tack för ert engagemang under 2008.

God Jul och Gott Nytt År!

Fredrik Gladh

The Makonde sculpture

Elias Jengo, the author of this article, is currently a professor at the University of Dar es Salaam, Department of Fine and Performing Arts. He is also an internationally famous artist. His major works can be seen in many public places in Tanzania.

Background of the Makonde sculpture

Modern Makonde sculpture is so called in order to separate it from the traditional Makonde sculpture that is used in rituals such as the masks used in the boys and girls initiation ceremonies. However, because of the damage done by Christian and Moslem missionaries early in the nineteenth century, most local people still look at all forms of modern Makonde sculpture as representing objects of worship.

The names *kinyago* (fetish) or *vinyago* (fetishes) which the Kiswahili speaking people wrongly call modern Makonde sculpture, is the result of this early misunderstanding created by the early missionaries. They burnt most of the sculpture they found for fear that their converts would worship them. The impact of this early indoctrination can be seen even today when one visits homes of most Africans, even the educated ones. Sculpture in the round is seldom found in their homes.

This article is an attempt to discuss some current issues associated with the rise of the modern Makonde sculpture movement in Tanzania. We may start with the issue of the founders of the movement. It has often been asked whether the Tanzania Makonde people had ever had a sculpture tradition. They had, and there is enough evidence which proves that before the migration of the Mozambique Makonde into Tanzania, the Tanzania Makonde were producing fine wooden breast plates, masks and figurines. During the colonial era, the Tanzanian Makonde living at Mtwara used to call themselves Wamakonde Wamalaba (the urbanized Makonde) while the migrant Makonde were derogatively called Wamawia (the fierce ones). The Wamalaba do not tattoo their bodies, the Mawia still do especially in some remote rural areas. These are the creative ones, although their descendants no longer find scarification important as an ethnic identity.

Ujamaa sculpture in front of the artist's house. In the picture is Beatrice Peter, widow to the tingatinga painter Peter Martin, to demonstrate the height of the sculpture.

Photo: Daniel Augusta

The two groups of Makonde have lived in two distinct environments that shaped their creative lives. The Mozambican Makonde had lived on the Mueda plateau almost inaccessible by an average local invader. The Tanzanian Makonde people lived not far from the Indian ocean shores

where invaders could reach them easily. And reaching them easily they did which changed their creative personalities.

The strong ethnic identity that the Mueda plateau helped to cement resulted also in the development of a sculpture tradition to satisfy some traditional func-

tions. Such traditional rituals as initiation of boys and girls into manhood and womanhood demanded carved objects. The girls are usually given a carved wooden doll to carry it around with them on their bodies as a good-luck charm. The boys have to fight a mapiko masker as part of the circumcision ceremony

The eight major styles

The Mozambican Makonde sculptors tend to observe their traditional beliefs, folklore, rituals and many other cultural practices that are projected in the sculpture they create. This is reflected in all the eight major styles starting with

the *Binadamu* style which Nyekenya Nangundu is said to have introduced in the early 1930s in Mozambique.

A style called *Dimoongo* (power of strength) which a local political zealot later named it *Ujamaa*, was introduced by the late Roberto Yakobo Sangwani who migrated into Tanzania from Mozambique in the late 1950s. The original style represented a winner in a wrestling match who was carried shoulder high by his colleagues represented in a cluster of figures. Some later versions were carved showing a female figure at the top of a cluster of figures. This was the beginning of a style known as the Makonde family tree.

Perhaps the most popular style is the *Shetani* created by Samaki Likankoa in the 1960s. There are different theories regarding the factors that brought about this kind of style. The most common one comes from the patron of Samaki, Mohamed Peera, who used to sell most of the work produced in the early 1960s to the early 1970s. According to Peera, Samaki brought to him a realistic carving that had accidentally fell down and split into two halves leaving one eye, one ear, one nose opening, one leg and one arm on each half. Peera suggested to Samaki to attempt carving a sculpture with single body parts. Samaki agreed and brought the work to Peera's shop which was immediately sold and he was encouraged to carve some more.

Clements Ngala was discouraged by Peera to copy Samaki's style. He came up with an original style which he called *Mawingu*. This is most clearly expressed from the following quote from Kingdon (2002:89):

Mohamed told Clements not to copy Samaki's work and instead to carve in his own style. So Clements then came up with an original carving of a human-like figure without a face wearing a kind of headdress. In its right hand, which was raised, was the 'moon' and in his left hand, which was lowered, it held 'the earth'. Clements called his new carving mawingu and he told Peera that he got the idea from watching early morning clouds.

Finally we come to a master sculptor, Chanuo Maundu, who came up with four styles namely, *Giligia*, *Kimbulumbulu*, *Mandandosa*, and *Tumbatumba* all inspired by traditional beliefs. *Giligia* is characterized by a figure with large protruding eye and frightening teeth that project outside. This sculpture is based on the fear experienced when one walks alone in the forest. The word *kuligia* means 'to be startled' in the Makonde language.

Kimbulumbulu appeared in the early 1990s, an anthropomorphic sculpture that displays facial features in an abstract format; a large eye, nose and mouth carved and placed not in their normal positions, legs from a form that resembles a head. It is a sculpture that represents a person with a nervous behaviour who does not complete things properly. The Makonde

Mwatayo Kashmiri is famous for his very rich variety of arts of the Shetani style.

Photo: Daniel Augusta

*A Kwimjenge shetani
with his wife, made
by Yoseph Francis.
Photo: Jesper Kirknaes*

word 'kuumbuluka' a nervous behaviour, is where the sculptor saw fit to base his creation.

The *Mandandosa* style represent an evil spirit that is kept by sorcerers to do harm to victims in society. In the old days when the Makonde were involved in family vendetta, the mandandosa were used as secret weapons. The sculpture is characterized by a single large eye that was used in spying on enemy dwellings.

Lastly the *Tumbatumba* style which Chauno introduced in the mid-1980s. This style is dominated by a gourd-like structure that is decorated with incised patterns resembling the tattoos the Makonde put on their bodies. According to Kingdon (2002: 194) Chanuo carved a figure with the idea of a *situmba* (gourd), but the figure became half a gourd and half something else.

Conclusion

Modern Makonde sculpture styles and sub-styles have not reached the end of their creation, they are still being created by Makonde as well as non-Makonde sculptors. Sculpture like culture itself, is always dynamic.

It should be remembered that modern Makonde sculpture is a form of African contemporary art produced by sculptors who no longer belong to one ethnic group. The movement has attracted non-Makonde carvers most of whom are creating new styles as well as sub-styles of the mainstream styles. In this way we shall be in a position to identify factors that drive most sculptors to create new styles as well as sub-styles. To describe tourism as the force behind all creations is to manifest our shallow understanding of how an artist works.

As an artist, the writer has experienced the way art has exhibited a freedom of

mind. This freedom of mind can be interpreted variously by those looking at a work of art that the artist has produced. The freedom of mind can also adopt the art of alien or past cultures to become part of the mental life of the present. Artists adapt, re-interpret and resist the influences of other artists. As a visually creative person, an artist is not intimidated by public opinion because his vision is to discover new forms about which the public knows very little or nothing at all. It is along this thinking that most creative Makonde sculptors seem to work. And the world should respect their ways of thinking.

Maundu Chanuo has developed four different styles—Giligia, Kimbulumbulu, Mandandosa and Tumbatumba. Here is his son Aloyce Chanuo with one of his sculptures.

Photo: Daniel Augusta

Augustino Malaba

The strange scenario surrounding the wood carver, Augustino Malaba, of Dar es Salaam, Tanzania, could never have been predicted. All his working life he has been carving; a skill he learnt from his senior brother. In turn he taught the internationally recognised local artist, the late George Lilanga, his sister's son.

Now there was a time Malaba worked at the Nyerere Cultural Centre in the City Centre. During its heydays he was part of a group of artists, who produced colourful carvings. Each one made a section of an item.

Lilanga drew a picture for which Malaba would carve out an object and then Noel Kapanda would paint it. This suited all, even after the Centre encountered financial difficulties and the three left there. They went looking for another place to operate from.

Fortunately Lilanga's name had broken through on the international market so they agreed to continue with the above mode of

operating but to use his name, so as to be certain they would attract the market.

The thing is Lilanga enjoyed international exposure and had a number of successful exhibitions in Europe, Japan and the US behind him by then. In the years that followed he was seen as a representative of local paintings. Later he was acknowledged as one of Africa's major contemporary art representatives.

All went well for the group until Lilanga passed away three years ago. Then suddenly Malaba and Kapanda had to build their own name in a market that had been flooded with carvers and their style was relatively un-known to the international art world.

Confusion came into the picture when the late Lilanga's children accused Malaba of stealing their father's style of carving. Despite his explanation that he is the originator of the carvings' style and their late father was a drawer, the children refuse to listen.

Malaba, who has five children himself, never envisaged then that by agreeing to sign the works with his nephews' name then, it would cause such confusion today. However, what really troubles the carver is the children do not want to have anything to do with him or his family.

And to add salt to the wound, they went and brought the police to his home, demanding that he stopped putting his name on certain artworks, which they claim their father had the exclusive right to. It is the children's attitude that hurts him and not having to change his style.

His nephew might have passed away three years ago but it has been 19 years since he left the art centre. Yet, somehow he has found a way of putting food on his table. He hopes one day soon his nephew's children would come to their senses, so they could sit down to find an arrangement that would suit them all.

Iman Mani

Malaba works on a log reshaping it with his chisel and mallet.

sid 6 - Habari 4/2008

Malaba points out some of the features in an artwork that is much taller than himself.

Photo: Iman Mani

Photo: Iman Mani

Ljus framtid för Mwenge Carving Centre

Säljarna vid Mwenge Carving Centre vid Sam Nujoma Road i Dar es Salaam är påfallande optimistiska inför framtiden när väl den pågående upprustningen av centret är avslutad.

En av de hoppfulla är Focus Senya, ordförande i Tanzania Carver's Association (TCA) som har sitt huvudkontor där. Han håller med om att arbetet med upprustningen gör en del tydliga framsteg, även om det går långsamt. Och hade inte arbetet stannat av gång på gång hade man nog hunnit längre än man gjort hittills.

Även om Senya anser att det är för tidigt att säga något om hur man kommer att lyckas med affärerna i framtiden så tror han ändå att det kommer att bli bättre. Men faktum kvarstår, arbetet påbörjades 2006 och har ännu inte avslutats. Och fortfarande finns det risk för att oväntade saker kan inträffa när som helst. Det han hittills sett får honom ändå att tro på projektet och att det kommer att ge ett fantastiskt bidrag till den ekonomiska utvecklingen i området.

I ett samtal nyligen med Mzima Tours sa han sig vara övertygad om att det skall gå att bevara bykänslan i området kring centret trots att de stora träden, som träsnidarna satt under, inte längre finns kvar. Tvärtom, hävdar han, finns den starka gemensamma identiteten fortfarande kvar bland hantverkarna, som till den största delen är samma personer som gör de föremål som är till försäljning där.

Senya är själv träsnidare. Han säger att han ärvt förmågan från sin far. Han har varit ordförande i TCA sedan 2002 och arbetar i olika stilar, bland annat gör han djurfigurer. I likhet med så många andra träsnidare tillhör han den etniska gruppen Makonde, som kommer från Mtwararegionen i landet södra delar.

Han är mycket entusiastisk över att regeringen givit TCA ungefär 30 acres mark i Makuranga som ligger i Dar es Salaams utkanter bortom Kilwa Road. TCA kommer att använda marken till trädplantering för att kontinuerligt kunna förse hantverkarna med arbetsmaterial.

TCA har också tilldelats ett ungefär lika stort område i Maasai distriktet i Mtwararegionen. Det finns planer på att bygga upp ett konstcenter där, med en skola för att lära ut konsten att snida i trä och att behålla en del av arbetsresultaten för att senare kunna sälja dem med god avans. I dag köps det mesta av deras verk av utlänningar som tar dem med sig ut ur landet.

TCA har 750 medlemmar, enligt ordföranden, men intentionen är att organisationen ska få alla landets träsnidare under sina vingar. 500 finns i Dar es Salaam. Sedan gruppen officiellt identifierats och

registrerats i oktober 1987 var den första uppgiften att se till att de flyttade till centret från området i närheten av Oysterbay polisstation vid Bagamoyo Road.

Flora Vincent är en av hantverkarna vid centret. Hon tillverkar smycken av olika slag och ser liksom Senya optimistiskt på de förbättringar av affärsutsikterna som den nya vägen kommer att innebära. De senaste två åren har hon hjälpt sin mor med att sköta deras butik. Den har existerat i fyra år. Hon säger att hon inte har några tankar på företa sig något annat och är mycket nöjd med att arbeta vid centret.

Hon håller med Senya att framtiden ser ljus ut och även om det finns stora skillnader mellan dem som finns i området, så tror hon ändå att affärerna ska gå så hyggligt att alla ska få sysselsättning.

- Det bästa är om den nya vägen kommer att gå strax utanför dörren till vår butik, säger hon. Besökarna kommer fortfarande att gå omkring och köpa presenter och souvenirer, precis som vanligt.

- Det som tycks påverka tillflödet av folk till hos oss är vädret i de länder där besökarna bor, säger Flora Vincent. När det är kallt hos dem kommer det flera hit, medan det kommer betydligt färre när det är varmare väder hos dem.

Iman Mani översatt av **Erik Janson**

Foto: Daniel Augusta

Porträttmålaren från Morogoro och Nacka

Konstnären Andrew Dudley Mliga kommer från Morogoro i västra Tanzania. Han flyttade till Sverige i början 1990-talet och bor nu i Nacka med sin familj. Helst målar han porträtt, men minnen från livet och naturen i hemlandet återkommer ofta i hans målningar.

Mitt emot Storkyrkan i Gamla Stan i Stockholm ligger en butik som säljer afrikanskt konsthantverk, mest från Burkina Faso men också från andra länder. I slutet av oktober ställde Andrew Dudley Mliga ut målningar där tillsammans med åtta andra afrikanska konstnärer.

Alla som varit i Östafrika kan känna igen sig i hans bilder. Elefanter strövar omkring på savannen, antiloper betar och lejon slöar under baobabträden. Och i byarna krossar kvinnor kassava och kokbananer med långa stötar i mortellikande kittlar, så som livet fortfarande ter sig på tanzaniska landsbygden.

Där finns också, litet överraskande ett porträtt av det svenska kungaparet, med kungen i paraduniform och drottningen med karaktäristisk frisyr. De ser litet stela och högtidliga ut, som om de stod och lyssnade på en främmande nationalsång under ett officiellt besök på andra sidan jordklotet.

För Andrew Dudley Mliga innebär bilden av kungaparet början till något nytt. I fortsättningen tänker han koncentrera sig på att måla porträtt. Med på utställningen fanns bland annat en avbildning av Nelson Mandela. Och för inte så länge sedan målade han av Tanzanias president, Jakaya Mrisho Kikwete. När denne kom till Sverige på officiellt besök fick han porträttet i present.

– Det blev mycket uppskattat, säger Andrew. Nu hänger det på ambassaden tillsammans med porträttet av alla Tanzanias tidigare presidenter.

Han utgår till största delen från fotografier.

– Det är rätt svårt, säger han själv. Men det är just detta jag vill hålla på med. För att öva upp sin förmåga arbetar han just nu med att måla porträtt av sin familj, som består av fru och tre barn i tonåren.

Andrew Dudley Mliga föddes i Morogoro 1962. Han ägnade sig åt att rita och måla med ett särskilt intresse och förmåga redan under skoltiden. I början av 1980-talet flyttade han till Dar es Salaam där han arbetade med reklam, men fritiden ägnade han åt att utveckla sin konst.

Till Sverige flyttade han, först till Rågsved utanför Stockholm där han fick kontakt med Vantörs konstförening, och fick möjlighet att ställa ut där. För att utvecklas gick han några

kurser på Konsthögskolan. Så småningom ställde han ut sina bilder bland annat i ett galleri i Västerås och i SIDA:s dåvarande lokaler på Sveavägen.

– Men jag insåg med tiden att det inte går att försörja sig som konstnär, inte ens i Sverige, så nu är jag bussförare inom SL på heltid. Men mycket av fritiden går till att måla.

Tanzanias president

Sveriges kung och drottning

En av de första svenska konstnärer han stötte på var Lars Norrman, en numera ganska bortglömd målare som hade sin storhetstid på femtiotalet. Han blev känd för sina bilder på nakna kvinnor, bilder som med åren blev rätt grova. Bilderna fanns på bland annat på biblioteket och något sådant hade inte Andrew set förut.

– I Tanzania är bilder på nakna människor mycket ovanligt, säger han.

Andrew har blivit alltmer svensk i sitt sätt att leva och tänka. Men han målar inga nakenbilder. I början var han förundrad över olikheterna, till exempel förhållandena mellan kvinnor och män när det gäller hushållsarbete.

– Det är ju inte av en slump som det är bara kvinnor som stöter kassava i mina bilder, säger han. I Tanzania sköts allt hemarbete av kvinnorna. De har mindre makt därhemma, men de föder fler barn. Här i Sverige är det tvärtom.

Inte minst hade han litet svårt att förstå vårt sätt att förhålla sig till tiden. Punktlighet är en betydligt mer relativ företeelse i Tanzania.

– Kommer man för sent där så finns det alltid en förklaring, säger han med stort leende.

Men tydligen har han lärt sig läxan. Han kom mycket punktligt till vårt möte. Och skulle inte den buss han kör i Stockholms södra förorter komma i tid skulle han antagligen inte bli långvarig som bussförare.

För att hålla sig i fysisk form ägnar han sig åt löpning. Fyra gånger har han deltagit i Stockholm Marathon och resultatmässigt hamnat någonstans i mitten av de 14 000 deltagarna.

Text o foto: **Erik Janson**

Rättvis handel inom konst och kultur

Lennart Nyqvist är på sin fritid ambassadör (instruktör) för Rättvis handel. År 2003 reste han till Tanzania på en studieresa arrangerad av Röda Korset. Han informerade om rättvis handel och studerade bland annat villkoren för konstnärer.

Året var 2003 då jag reste till Tanzania för att besöka olika producentorganisationer. Syftet var att informera om rättvis handel och att få en inblick i den östafrikanska kulturen.

Handelsområdet som jag hade valt att fokusera på var konststilen Tingatinga. För att komma i kontakt med producenter inom detta område kontaktade jag producentorganisationer. Det finns två stycken, Uwazi (the association of small scale producers in Zanzibar) samt Amka. Värt att notera är att dessa producentorganisationer inte är anslutna till Fairtrade, men de försöker ändå bedriva en rättvisare handel.

Producentorganisationerna fungerar som ett kooperativ, de erbjuder fri konsultation om marknadsföring och produktutveckling. Målet är att den enskilda producenten startar eget och blir oberoende av producentorganisationen. I de fall då producenten väljer att bli självgående får de tillgång till fonder för belåning, startkapital för egen verksamhet och för lokal försäljning.

Höga krav på medlemmar

Tyvärr är det svårt för många producenter att stå på egna ben. Många kan inte bli medlemmar i ett kooperativ eftersom de inte uppfyller kraven för medlemskap. Dessa krav innebär att producenten måste äga en viss utbildning där förkunskaperna grundar sig på läs- och skrivkunighet. Ett annat problem i kooperativen är undermålig produktutveckling vilket leder till sämre kvalitet på varor och i förlängningen sämre konkurrensfördelar.

Ett exempel är alla dessa mättade marknader som jag som turist möts av. Alla stånd säljer liknande produkter och de som får en vara såld har oftast bättre marknadsföring eller högre utbildning.

Fairtrade* eller rättvis handel grundar sig på att producenterna i fattiga länder själva bygger upp ett fungerande handelsmönster där målet utgörs av självförsörjning. Rättvis handel är således inte en biståndsorganisation.

FLO

Producenterna inom rättvis handel arbetar oftast i kooperativ med t ex kaffe eller kakaoodlingar. Produkterna säljs genom en licens, FLO (Fairtrade Labelling Organizations). I Sverige representeras den av Rättvisemärkt – en oberoende produktmärkning som säkerställer bland annat kraven på minimilön och inget barnarbete. Varan säljs till nationella och internationella uppköpare till ett högre världsmarknadspris för att t ex odlaren ska få bättre betalt.

Producenten inom t ex ett litet kooperativ utan stöd har få möjligheter att konkurrera med större företag, priset äts upp av alla mellanhänder. Dessutom riskerar odlaren att drabbas av ökade levnadsomkostnader och stora förluster, på grund av torka, översvämningar, insektsangrepp o s v. Om odlaren som är ansluten till Fairtrade ändå inte kan garantera en leverans p g a vissa omständigheter, kan odlaren ansöka om förskottsbetalning. Dessutom utbetalas premier till ett kooperativ i förhållande till försäljningen samt visad hänsyn för ekologisk odling. Premien används i ett kooperativ för att investera i bättre produktionsmedel eller till byggande av skolor och sjukhus.

Fairtrade erbjuder bättre lönsamhet och ett skyddsnät för producenten. Produkten är certifierad och säljs på en marknad där man inte i första hand konkurrerar med riset. Alltså behöver inte odlaren vara orolig för att få mindre betalt för t ex sitt kaffe.

Tingatingakooperativet

Dessvärre finns det få certifierade produkter inom hantverk. Den rigorösa kontrollen gör att certifieringen går långsamt då alla mellanhänder måste gå igenom samma process. Detsamma gäller för konsten, Tingatinga. Kooperativet står för verktyg och material. Det är svårt att hitta utländska marknader. Andra svårigheter som jag upplevde var att upphovsrätten eller det skyddade varumärket kunde missbrukas. På de lokala marknaderna flödar det av konst – vad är falskt

och äkta? Tingatingakooperativet får således svårare att nå ut med sin konst då andra marknader säljer liknande produkter. Frågan jag ställde mig var: Varför kan inte Tingatinga certifieras genom rättvisemärkning. Dessvärre finns det få uppköpare – importörer eller marknader utanför Tanzania och jag antar att det till stor del beror på licenskostnaden.

Certifiering – dyr och långsam

Det finns flera problem inom Fairtrade, dels informationen, processen för certifieringen och dels är det en kostsam och långsam process, dessutom är den svår att förstå. Det kan vara svårt för producenter att ta till sig informationen. Det beror delvis på låga läs- och skrivkunskapen och delvis på låga kunskapen om hur ett kooperativ ska fungera i demokratisk anda.

Problem eller möjligheter

Vad är bäst för producenten? Det är svårt att säga, för en del är Fairtrade med certifierade produkter att föredra. Jag anser att produkter som lämpar sig bäst inom Fairtrade-handeln, är varor som inte kan produceras i andra länder. Det kan t ex bero på klimat eller jordmån. Dessa varor utgörs främst av kaffe, te, kakao, socker och bananer.

När det gäller hantverk och konst blir frågan något svårare. Det finns många producentorganisationer, kooperativ som är nöjda med sin verksamhet. Den är inte FLO-certifierad, men den utgör ett gott alternativ inom den inhemska och lokala handeln. Dessutom finns det andra organisationer med verksamheter inom rättvis handel som syftar till att hjälpa människor i fattigare länder, exempelvis Trade Aid.

Lennart Nyqvist

*Observera att Fairtrade certifierad verksamhet genom FLO är ett sammansatt ord. Fair trade är en annan verksamhet inom rättvis handelsrörelsen. För vidare information se: <http://www.rattvisemarkt.se/>

Producentorganisationer:
<http://www.ilo.org/public/english/employment/ent/papers/amka.htm>
<http://www.tradeaid.org.nz/Home>

Nyheter från ambassadören

Pojken var elva år men såg ut som kanske sju-åtta. Jag träffade honom på min resa i Lindi-regionen i september. Han sitter i ett Children's Council – ett initiativ för barns rätt som har drivits på av Save the Children-UK men som också har bra uppbackning från de lokala myndigheterna.

Den här killen gjorde många inlägg när jag träffade representanter från "Councils" i området, men jag minns särskilt en sak han berättade om när vi diskuterade våld mot barn i skolan. Han hade själv blivit straffad en gång, kände sig orättvist behandlad och gick därför till rektorn och klagade. Han lyckades faktiskt få rätt. Läraren fick en varning.

Denne lille grabb stod på sig – och kunde hävda sin rätt. Det händer naturligtvis bara alltför sällan, men det gick ändå att ana vad dessa *Children's Councils* kan uträtta när de fått råg i ryggen. I dessa barn har Tanzania en fantastisk resurs för framtiden.

Några av barnen från *Children's Councils* som jag träffade hade lyckats förhandla med lärare och rektorer så att fattiga elever utan pengar till skoluniform ändå skulle få delta i undervisningen. Och de stöttade kompisar som inte hade råd ens med pennor och övningsböcker, delade helt enkelt på det som fanns.

Gravida skolflickor avstängs

Just detta var ett av de oftast nämnda problemen i våra samtal – barn som riskerar att bli "drop-outs" för att de är fattiga. Men också tidiga graviditeter, inte bara i sekundärskolan utan också bland 11-12-åringar i primärskolan. Som reglerna ser ut nu på fastlandet så utestängs gravida flickor från fortsatt undervisning. Det är en av de frågor vi har drivit hårdast i dialogen med den tanzaniska regeringen. Och det var inte svårt att enas med barnen i *Children's Councils* om hur fel det är att de utestängs.

Skolaga

Vi hade lite mer delade meningar när vi diskuterade skolaga. Nästan alla jag pratar med vittnar om att våldet är mycket närvarande i skolorna, främst pga lärare som slår – och som slår mer och hårdare än tillåtet. Som en elev sade: Det verkar vara lärarens ilska som avgör hur många rapp man får, inte vad reglerna medger. En del tyckte liksom jag att det borde förbjudas helt – ganska många tyckte ändå

det kunde behövas i liten skala för att få ordning i klassrummen. Vad finns det för alternativ? Jo, men det finns ju sade ordföranden i ett av råden på Pemba: städa klassrummet till exempel.

Jag drog parallellen med grabben från Lindi. Ingen frågade – naturligtvis – hur många rapp läraren fick som straff för att han orättfärdigt straffat en elev. Barn borde inte behandlas sämre.

Det finns siffror på det här. I en undersökning nyligen visade det sig att bara 20% av barnen säger att aga inte alls förekommer i deras skola. Och många vittnade om att bara rädslan för våld är ett betydande hinder för dem i skolarbetet.

När jag besökte Barbro Johansson-skolan nyligen sade jag så här i mitt anförande: *"I have been strengthened in my conviction that the right way to fulfil the commitment against violence in the Rights of the child convention is to abolish all forms of corporal punishment, in all schools and all families all over the world – and do it now"*. Jag känner oerhört starkt att vårt vägval i Sverige, totalförbud mot all barnaga 1979, inte bara är något vi kan vara stolta över utan också något vi skall fortsätta driva – oavsett om vi befinner oss i Tanzania eller någon annanstans.

Våld mot barn kan ta sig många uttryck. Ett av de mest avskyvärda kom upp många gånger i våra samtal med människorättsaktivister på Zanzibar: våldtäkter på unga flickor – och då våldtäkter som inte hamnar hos polisen utan snarare blir en förhandlingsfråga mellan familjer. Ibland med resultatet att flickorna tvingas gifta sig med förövarna.

Undernäring alltför vanlig

Ett annat alltför lite uppmärksammat problem är undernäring bland barn. I Tanzania som helhet är 38% av alla barn mindre än de borde vara på grund av detta. I Lindi är siffran så hög som 54%, vilket också syns på barnen man träffar. Det borde talas mycket mer om detta. Det finns en hel del som går åt rätt håll i Tanzania – både ekonomisk tillväxt och

barnadödlighet. Men fel- och undernäring bland barn borde bekämpas mer och bättre.

Ambassaden har haft en intensiv start på sin höstsäsong. Vi har välkomnat vårt nya biståndsråd Erik Korsgren som i augusti efterträdde Torbjörn Pettersson. I samband med Sidas mycket välkomna omorganisation som träder i kraft 1/10 blir Erik för övrigt också "country director" för ett landteam som inkluderar både Sida-personalen på ambassaden och några kollegor på Sida i Stockholm.

Flera besök från Sverige

Vi har flera besökare denna höst – Karolinska Institutets rektor Harriet Wallberg-Henriksson var här i slutet av september. Oerhört välkommet inte minst med tanke på det omfattande biståndsfinsierade forskningssamarbetet mellan Tanzania och Sverige på hälsoområdet, inklusive HIV-aids. Just när jag skriver dessa rader medverkar utrikesrådet Anders Ahnlid på en handelspolitisk konferens i Arusha vid det Sida-stödda institutet TRAPCA. Den 24-25 november kommer vi att ha en svensk handelsdelegation i Dar es Salaam som förhoppningsvis breddar de ekonomiska relationerna mellan våra länder ytterligare ut – anför utvecklingssamarbetet. Och innan dess har vi hunnit med att inviga vårt nya honorärkonsulat på Zanzibar den 23 oktober.

Bortom dessa datum börjar årsskiftet skymta när Sverige tar över ordförandeklubban i EU. Första halvåret gör vi det här i Dar es Salaam som ersättare för Tjeckien. Men 1 juli nästa år blir det ännu mer på allvar. Då skall Sverige leda hela EU i ett halvårs tid.

Vi närmar oss ett spännande 2009.

Staffan Herrström
Ambassadör

Tidningskrönikan: Mer Muafaka och EPS

Tidningskrönikan handlar åter om Muafaka (ett samförståndsavtal på Zanzibar mellan CCM och oppositionspartierna). Slutrapporten från EPA-skandalen skulle ha kommit 8/7, men försenades och en första redovisning kom 6/10. Sveriges ambassadör har uttryckt irritation över den korruption som ideligen avslöjas. Ett fyllnadsval i Tarime togs hem av Chademapartiet, som också innehade parlamentsplatsen tidigare – CCMs kandidat kom tvåa. Positiva nyheter är att oljefyndigheter nu upptäckts och snabbtåg introduceras. Tyvärr är det uppehåll i nyhetsförmedlingen 18/7-29/8 på grund av semester och sjukdom.

Göran Berleen

Juni 2008

1/6 Utse skiljeman för Muafaka! Muslimska ledare begär att få en internationell skiljeman för att dödläget i Muafaka-förhandlingarna ska kunna brytas. (Nipashe)

Förre ministern Mramba granskas. Undersökningar om förre finansministern Basil Mramba tog en ny vändning när allmänne åklagaren DPP Eliezer Feleshi, avslutade sin studie och överlämnade akten till Antikorrupsionsbyrån PCCB för fortsatta åtgärder. En källa påstår att Mramba anklagas för att ha fått skattebefrielse för miljarder shilling på oklara grunder. (Mwanainchi)

Regeringen motarbetar tobaksodling och marknadsföring av tobaksprodukter. (Mwanainchi, Nipashe)

2/6 CCM ombeds rensa ut korrupta ledare. En prominent affärsman på Zanzibar som också är medlem i CCM, Mohammed Raza, har uppmanat partiet att sparka ut de medlemmar i centralkommittén som är inblandade i skandaler, för att kunna återupprätta allmänhetens förtroende. Han vill också att Zanzibars brist på el åtgärdas. (Majira och fyra andra tidningar)

Partiet ska förhöra borgmästaren i Kinondoni. CCMs regionala kommitté i Dar möts den 2/6 för att diskutera korrupsionsanklagelser i Kinondoni. Källor anger att borgmästaren Salum Londa ska kallas för att klargöra vad som skett. Partiet sägs vara mycket upprört över hur

Förre finansministern Mramba granskas.

kommunen styrs och att det kan bli nödvändigt att förflytta Londa. Han har hittills vägrat att avgå, trots krav om detta. Borgmästaren anklagas för att stoppat motsvarande 30 000 kr i egen ficka. Han ska också ha förfalskat dokument åt en svåger för att han skulle kunna åka till USA och denne kom sedan tillbaka med 20 laptops, som kommunen köpte in till ett för högt pris. Även andra oegentligheter har rapporterats. (Mtanzania)

3/6 Inflationen i Tanzania ökar. Den uppgick i april till 9,7 procent, räknat på årsbasis. (Mtanzania)

5/6 KCMC samarbetar med givare från Storbritannien. Universitetssjukhuset i Moshi använder sedan 2004 titthålskirurgi och hittills har 36 patienter opererats, t ex för gallsten och blindtarm. Samarbetet sker med North Umbria Hospital i U.K. och har medfört att patienter kunnat lämna sjukhuset efter 24 timmar i stället för som tidigare mer än en vecka. Det långsiktiga målet är att sprida tekniken över hela landet genom att utbilda fler läkare som behärskar operationsmetoden. (KuliKoni, Majira)

Fem misstänkta tjuvar lynchades i närvaro av polis i Mwanza. (Mwanainchi, Nipashe)

Coca Cola undanhåller stora belopp från beskattning enligt skattemyndigheten. (Mwanainchi, HabariLeo)

Tusentals personer arbetslösa på grund av den dåliga strömförsörjningen på Zanzibar. (Nipashe)

6/6 Fortsatt engelskt budgetstöd? Regeringen har bett England om att fortsätta utvecklingsinsatserna genom allmänt budgetstöd. Ministern för utbildning professor Jumanne Maghembe framhöll detta i Morogoro, där man haft en utbildningsdag om vikten av miljöinsatser. England satsade ca 1,6 miljarder kronor på bistånd till Tanzania budgetåret 2007/2008. I nästa års stöd poängteras vikten av bl a trädplantering. (Mwanainchi)

Minskad biståndsandel i budgeten för 2008/2009 – från 42 till 34 procent. (Tanzania Daima och fyra andra)

Regeringen godtar bussbolagens krav på höjda biljettpriser. (Mwanainchi)

7/6 Elektricitetskrisen på Zanzibar: Efter 20 dagars uppehåll med försörjningen av elektricitet har 20 000 personer blivit arbetslösa, varav 5 000 inom turistindustrin. På grund av höga priser på gas och diesel tvingas många hotell stänga. När mörkret faller stjäls också elektriska ledningar, vilket kommer att medföra problem när strömmen återkommer. (Mtanzania)

8/6 Få betalar tillbaks studielån. Bland dem som avslutat högre utbildning efter 1994 har endast ett fåtal betalat tillbaka sina studielån – indrivningen av utestående fordringar fungerar inte. (Mtanzania)

12/6 Zanzibars elektricitetskris: FN ska hjälpa till med en lösning. (HabariLeo)

17/6 Minibussar ska förbjudas trafikera centrum av Dar. (Mwanainchi, HabariLeo)

18/6 Strömförsörjningen på Zanzibar har nu kommit igång. (Nipashe, Mtanzania)

Järnvägstrafiken Morogoro-Tanga har återupptagits efter att ha legat nere en tid. (Mwanainchi, Nipashe)

19/6 Förbättring av hamnen i Dar. Vid ett seminarium i Bagamoyo har 15 institutioner och myndigheter som berörs av att hamnen i Dar inte fungerat (båtar har fått vänta länge) kommit fram till hur man ska förbättra verksamheten i hamnen. (Kulikoni, Mtanzania, Nipashe)

20/6 Nepotism – 20 blir avskedade. Kommissionen för ledning och styrning av offentlig verksamhet har gått igenom 21 departement och hittat 20 personer som anställts utan nödvändiga meriter. De har i stället anställts pga nepotism. Ytterligare 22 departement ska granskas. (Nipashe)

Konstruktionen av terminal 3 på flygplatsen i Dar börjar i juli. Flygplatsen tog emot 1,5 miljoner pas-

Coca Cola försäljning i Tanzania: Undanhåller företaget skatt?

Bush och Kikwete vid G8-mötet i Tokyo.

sagerare 2007, en ökning från ett genomsnitt på 1,3 miljoner per år under föregående 10-årsperiod. När kapacitetstaket sedan nås, måste en ny flyplats byggas i Bagamoyoområdet. (Nipashe)

Exporten från Zanzibar ökade med 37 procent 2007 jämfört med föregående år. Exporten till fastlandet har dock halverats, medan importen fördubblats. (Nipashe)

Taxiförare i Dar ska i fortsättningen bära uniform. (Nipashe)

Varuhus för gatuhandlare. Det skall blir klart i september. (Mwanainchi)

21/6 Respekt för mänskliga rättigheter är fortfarande ett problem i Tanzania. En rapport från Zanzibars och Tanzanias Centra för mänskliga rättigheter för 2007 påvisar åtskilliga brott mot mänskliga rättigheter. De har begåtts av regeringsorgan och mäktiga individer. Rapporten visar också en ökande utsatthet för personer med HIV/AIDS, dödande av albinos, diskriminering av funktionshindrade och misshandel av kvinnor. Säkerhetsorganen kritiserar för att missbruka sin maktställning i stället för att följa konstitutionen. (Tanzania Daima)

22/6 Vapen i utbyte mot mat. I Ngara-distriktet på gränsen mot Burundi sker en omfattande handel med vapen i utbyte mot t ex mat. Bl a flyktingar och rebeller från Burundi säljer vapnen. (Mwanainchi)

Immuniteten för tidigare presidenter bör upphävas tycker oppositionspartiet NCCR-Mageuzi. Enligt partiets talesman Faustin Sungura kan f d presidenter ägna sig åt oetiska och kriminella handlingar då de vet att de inte kan straffas. (Mwanainchi)

30/6 Parlamentet bör straffa Mkulo. Finans/ekonomiminister Mkulo uppges ha ljugit i parlamentet om att de pengar som illegalt har tagits från Bank of Tanzanias konto för utländska inestående fordringar (EPA) inte skulle ha tillhört allmänheten. Oppositionspartiet NCCR-Mageuzi framhöll att Mkulo borde ställas till svars för detta. (Kulikoni, Tanzania Daima)

1/7 Miljoner till icke arbetande. Minister Hawa Ghasia, ansvarig för den offentliga sektorn i presidentens kansli, berättade den 30/6 för parlamentet att för

budgetåret 2006/2007 har motsvarande 18 miljoner kr visat sig felaktigt utbetalt vid en revision. Utbildningsministeriet står för merparten. Ministern berättade också för parlamentet att minimilönen för offentliganställda från och med juli månad nu är ca 600 kronor per månad. (Nipashe, Majira, Mwanainchi)

7/7 EPA-skandalen skrämmer Bank of Tanzania. Banken har hyrt in experter från IMF (Internationella Valutafonden) för att kunna täppa till de kryphål, som möjliggjort förskingringen av motsvarande 780 miljoner kronor. Utredningen om saken väntas bli klar i mitten av juli. IMFs representanter har varit i Tanzania sedan den 6/6. (Mwanainchi)

Presidenten lockar japanska investerare. President Kikwete, som representerar Afrika i egenskap av ordförande i AU, har besökt G 8-mötet i Japan och träffat japanska investerare för att locka dem till Afrika och Tanzania. Han har också träffat Världsbankens ordförande, FN:s generalsekreterare, den kanadensiske premiärministern och Tysklands förbundskansler. (Majira, Nipashe, HabariLeo)

Utländska fiskefartyg rovfiskar i fiskevattnen utanför Tanzanias kust. (HabariLeo, Nipashe, Mwanainchi)

8/7 Prishöjningarna på olja och mat. President Kikwete framhöll i sitt tal vid öppningen av G 8-mötet i Tokyo att de rika länderna måste mildra effekten av dessa höjningar för de afrikanska länderna. Efter mötet åker presidenten till USA. (Mtanzania, HabariLeo)

10/7 Olja finns i Tanzania. Testborrningar ger f n 20 fat om dagen. Även naturgas finns i området (Songosongo i norra Kilimani). Dessa fynd är små, men större oljetillgångar finns runt Mnazi Bay, Pemba Tundaa, Kilwa Kivinje, Kiungungi, Msimbati och Wingayongo. (Rai)

Tanzania Railways kommer att införa snabbtåg. (Mtanzania och fyra andra)

11/7 Cuba utbildar 40 läkare från Zanzibar. (HabariLeo)

14/7 Världsbanken ger 1,5 miljoner kr till vattenprojekt i Kagera. (Nipashe)

America's Outreach International ger stöd till region-sjukhuset i Iringa. (HabariLeo)

15/7 Givare hotar att hålla inne bistånd pga EPA-skandal. Regeringen står nu under starkt tryck från givarländerna att vidta rättsliga åtgärder mot de inblandade i EPA-skandalen, där

780 miljoner kronor förskingrats. Innan budgetstödet för 2008/2009 betalas ut krävs att alla inblandade ställs inför rätta. Budgetstödet svarar för 34 procent av den totala budgeten. (Kulikoni)

Bussar som inte uppfyller standardkrav kommer att tas ur trafik. (Nipashe)

16/7 Elva barn har drunknat i Victoriasjön. (Mwanainchi m fl)

Nederländerna ger ca 365 000 kr till sjukhuset i Same. (Mwanainchi)

Förra presidenthustrun Anna Mkapa har tagit ut ockerräntor av lärare? En medlem i parlamentet, Godfrey Zambi, har i debatten om utbildningsbudgeten tagit upp att lån, som getts av ett bolag där Anna Mkapa är delägare, getts med räntor upp till 200 procent till lärare. Exempelvis hade en lärare, som lånat motsvarande 5 900 kronor efter tre år tvingats betala tillbaka 17 500 kr. Utbildningsministerns svar var att uppmana till försiktighet med sådana lån. (Mtanzania och sex andra)

Patienter testas för HIV. Hälso- och socialministeriet har startat en landsomfattande kampanj för att testa de patienter som kommer till sjukhusen för andra sjukdomar. Patienterna uppmanas testa sig, men det förekommer inte något tvång. (Mtanzania)

Ett nytt institut, Mandelainstitutet, byggs upp i Arusha. (Mwanainchi)

30/8 Richmondrapport avvisas. Politiker och akademiker avvisar premiärminister Pindas rapport om Richmondskandalen. Man anser bl a att regeringen har misslyckats med att vidta åtgärder mot de pampar som är inblandade i skandalen av fruktan att många andra namn skulle avslöjas. De inblandade har ombetts ge skriftliga förklaringar. (Majira, Nipashe)

Regeringen tvångsinlöser sålda hus. Mer än 120 av de hus som under åren 2001-2005 sålts till offentliga tjänstemän har tvångsinlösts, eftersom det visat sig att de inte sålts på rätt sätt. En del av dem hade sålts till personer som inte varit offentliga tjänstemän. (Nipashe, Tanzania Daima, HabariLeo, Mtanzania)

Utbildningssektorn får stöd av USAID. (HabariLeo, Majira, Kulikoni)

En landsomfattande kampanj för att HIV-testa patienter pågår.

Polisen arresterar 110 svårt kriminella. (Kulikoni)

En person i Mbeya har fått livstid för att ha slagit en nioårig flicka. (HabariLeo)

Givare frågar ut regeringen om EPA. Givare som ger generellt budgetstöd kommer att ställa regeringen till svars nästa vecka angående vad som uppfattas som svaghet med att ta itu med korrupta tjänstemän. 14 givarländer och internationella institutioner är representerade vid mötet. De har ännu inte fått någon information från regeringen om vilka åtgärder som vidtagits mot de brottslingar som är inblandade i EPA-skandalen. (Nipashe)

Folksamling i Bukoba slår ned två "korrupta", tjänstemän som sedan visade sig arbeta för att förebygga korruption. (Mwanainchi och fyra andra)

Boende i Bukoba avvärjar och dödar lokala banditer. (Majira)

President Kikwete tackar Bush för bistånd till Tanzania. (Majira, Tanzania Daima)

1/9 IMF prisar president Kikwete för aktion mot inblandade i EPA-skandalen. IMF har uttryckt tillfredsställelse med de åtgärder som presidenten vidtagit mot de personer som illegalt tog ut pengar från EPA-kontot. IMF-chefen konstaterade att detta kunde ha hänt i vilket land som helst och att IMF har tilltro till presidentens ledarskap i frågan. EPA togs upp vid presidentens besök i Washington under ett tredagarsbesök i USA på inbjudan av president Bush. (Kulikoni och fyra andra)

Fyllnadsval i Tarime. Nio kandidater kommer att ställa upp i ett fyllnadsval som hålls för Tarimedistriktet den 12/10. (Mtanania)

Bybor dödade en lokal tjänsteman som släppt misstänkta banditer fria. (Majira)

2/9 Biståndsgivare inte nöjda med hanteringen av EPA-skandalen. De biståndsgivare som ger budgetstöd fortsätter att hålla inne pengarna för budgetåret 2008/2009. USA har framhållit att brottslingarna måste betala tillbaka alla medel som illegalt tillskansat sig från EPA-kontot. Fem högre tjänstemän vid Bank of Tanzania har avskedats. (Nipashe, Mwanainchi, Tanzania Daima)

3/9 Avskedade på BoT beredda att

Kikwete med Bush under USA-besöket.

Jacob Zuma prisar Tanzanias stöd till befrielsekampen.

namnge medbrottslingar. Tjänstemännen uppges ha sparat bevis för att kunna avslöja allt de vet. (Raia Mwema)

President Bush nöjd med hur det amerikanska biståndet till Tanzania används. (HabariLeo, Mtanania)

Polisen har öppnat ett särskilt kontor som ska ta hand om våld mot kvinnor och barn. (Nipashe)

5/9 Man från Zanzibar utsatt för tortyr under fem år. Suleiman Abdallah Salim greps av amerikanska soldater i Mogadishu i Somalia. Trots att han uppgav att han var affärsman från Tanzania, fördes han till olika fängelser i Kenya och Afghanistan. Han utsattes för svår tortyr, men har nu släppts och återvänt till Zanzibar med hjälp av Röda Korset. (An-Nuur)

USAID ger 135 miljoner kronor i landsbygdsutvecklingsstöd. (Majira)

6/9 Presidenten vill fördubbla utbildningen av ingenjörer. President Kikwete vill att åtgärder vidtas så att antalet ingenjörer som utexamineras varje år ökar från nuvarande 500 till 1 000. Tanzania har f.n. 8 000 registrerade ingenjörer. Japan har en ingenjör på 54 invånare, medan kvoten för Tanzania blir en på 5 000 invånare. (Kulikoni, Majira, Mwanainchi)

Många varor förfalskade. Detta medför risk för ohälsa för konsumenterna och påverkar även den nationella ekonomin negativt. Detta framhöll Chefen för Fair Competition Commission (FCC), Godfrey Mkocha och han sade att de falska produkterna omfattade bl a konstruktionsutrustning, elektroniska varor, reservdelar till fordon och läkemedel. Problemet var ännu större innan en ny lag, som förbjuder förfalskade varor, trädde i kraft 2007. FCC har sedan dess förstört förfalskade produkter för mer än 6 miljoner kronor. (Kulikoni)

ANCs ordförande i Sydafrika Jacob Zuma prisar Tanzania för stödet i befrielsekampen. (HabariLeo)

8/9 En försämrad miljö förklarar åtminstone 23 procent av Afrikas hälsoproblem. Detta framhölls av ministern vid vicepresidentens kansli, Dr Batilda Buriani, efter att ha deltagit i ett möte i

Libreville i Gabon. Miljöproblem svarar också för 23 procent av alla dödsfall i Afrika. (HabariLeo)

Ruvumaregionen rapporterar att 11 400 personer smittats med HIV under det senaste året. (Majira)

541 000 arbetslösa på Zanzibar. Den totala befolkningen är ca 1 miljon. Ministern för Arbeta, kvinnors och barns utveckling, Asha Abdallah, framhöll vid ett möte att det behöver läggas särskild vikt vid den informella sektorn och jordbruket. Mötet arrangerades av regeringen på Zanzibar i samarbete med ILO och Turistrådet på Zanzibar. (Tanzania Daima)

Google ger mer än 10 miljoner kr till entreprenörer i Tanzania. (Mwanainchi)

WHO ger fordon och utrustning för 1,7 miljoner kr till Tanzania. (Mwanainchi)

En CCM-politiker har dömts till 5 års fängelse för korruption. (HabariLeo)

14/9 Dödshot mot parlamentariker. Flera parlamentsledamöter inom CCM, däribland talmannen Samuel Sitta, har blivit utsatta för dödshot i deras kamp mot korruptionen inom partiet. Polisen har kontaktats av talmannen, som också berättar att mer än 10 miljoner kronor i mutor skickats runt i hans valkrets för att han ska förlora sin plats i nästa val. Han tror dock inte att detta lyckas. (Tanzania Daima)

Mtikila lovar att stämma Mkapa. Ordförande i Democratic Party anser att ex-presidenten dels skall ställas till svars för köpet av kolgruvorna i Kiwira till underpris, dels för utförsäljningen av National Bank of Commerce till sydafrikanska intressen, dels också för att han köpt ett jetplan för presidentämbetet till ett pris av 290 miljoner kronor, medan det verkliga värdet enligt Mtikila var 35 miljoner. (Majira)

17/9 Inflationen ökar. Inflationen i augusti var 9,8 procent jämfört med 9,5 procent i juli. Ökningen förklaras främst av ökade priser på mat och olja, träkol och bussresor. I östafrika beräknas matprodukter bidra till minst 56 procent av den varukorg som bestämmer prisindex. 207 produkter ingår och 20 tanzanska städer. (Kulikoni)

22/9 Mer än 100 miljoner talar swahili över hela världen. (HabariLeo)

Parlamentets talman Samuel Sitta hotad pga korruptionsutredningar.

Edward Hosea, chef för Antikorrupsionsbyrån, har delat ut pris till grävande journalistik.

23/9 PCCB undersöker nepotism och korruption på Bank of Tanzania. En undersökning görs nu om hur 16 barn till pampar kunde anställas på banken, en del av dem misstänks också ha förfalskat sina betyg. Antikorrupsionsbyrån PCCB har dessutom tagit åtta anställda till domstol för att ha förfalskat sina betyg. Bankchefen professor Benno Ndulo säger att även de ansvariga för de felaktiga anställningarna kommer att granskas. (Mwanainchi)

Polisen använde tårgas för att skingra partianhängare. Polisen i Tarime använde tårgas för att skingra anhängare till CCM och CHADEMA som bråkade med varandra inför fyllnadsvalet den 12/10 i Tarime. (Mtanzania, Tanzania Daima, HabariLeo)

Samma dag blev en journalist hotad i Tarime av en parlamentsledamot för CCM. (Kulikoni)

USA ger 1,1 miljoner kr till vattenprojekt i Busegadistrikten. (Mwanainchi)

Familj förvisar man som gift sig med en kvinna med albinopigment. (Kulikoni)

24/9 Grävande journalister får pris. Fem journalister fick pris för reportage om korruption och myndighetsutövning. Första priset var 11 000 kronor. Utöver de fem vinnarna skulle också fem arbeten belönas med 850 kronor vardera. Hedersgäst vid prisutdelningen var chefen för PCCB, Dr Edward Hosea. (Kulikoni, Tanzania Daima)

Polisen har arresterat sju banditer i Dar. (Mtanzania, Mwanainchi, Majira)

Svenske ambassadören i Dar irriterad över korruptionen i Tanzania. (Nipashe)

25/9 Korruptionsmisstänkta tas till domstol snart. Chefen för PCCB, Dr Hosea, informerar om att utredningar om fem stora korruptionsfall nu är avslutade och att de misstänkta kommer att åtalas i domstol. Avslöjandet gjordes vid pris-

utdelningen för grävande journalister. Ytterligare fem fall kommer upp under de närmaste sex månaderna. (Majira, Mwanainchi, Nipashe, HabariLeo)

Ytterligare en albino dödad i Kagera. (HabariLeo, Mwanainchi)

29/9 Misstänkta i Richmondskandalen (som bl a medförde att före premiärministern avgick) förhörs av polisen. Förhören är en del i regeringens svar på kraven på att genomföra 23 rekommendationer, som uttalats av parlamentet. (Mwanainchi)

”Utbildningskvaliteten är fortfarande låg”. Den svenske ambassadören, Staffan Herrström konstaterar att trots att bra framsteg har gjorts i att bygga skolor och klassrum, är utbildningskvaliteten fortfarande låg. Han gav dessa kommentarer, när han talade vid en form four examinationsceremoni på Barbro Johansson Girls Secondary School i Dar. Sverige arbetar tillsammans med Tanzania för att komma tillrätta med bristerna. (Mwanainchi)

Traditionella medicinmän och kvinnor uppmanas namnge de kunder som köper kroppsdelar från personer med albinopigment. (Kulikoni)

6/10 Beslut om fyra överklagade avskedanden från Bank of Tanzania. Chefen för banken, professor Ndulo, säger att de fyra är inblandade i EPA-skandalen, där 745 miljoner kronor försvunnit. Bevisningen mot de fyra är fullt bindande. (Mwanainchi)

Världsbanken ger 200 miljoner kronor för en utvidgning av Arushaflygplatsen. (HabariLeo)

8/10 Studenter planerar att strejka. Strejken är utlyst till den 27 oktober och är ett försök att få regeringen att ändra sin politik för högre utbildning. Studenterna vill att avgifterna tas bort för att alla ska kunna studera oavsett ekonomisk bakgrund. (Mwanainchi, Majira)

9/10 Vakanta tjänster i hälsosektorn – 68 procent är vakanta enligt hälsoministern. (Mtanzania, Nipashe, HabariLeo, Majira)

13/10 Preliminära resultat visar Chadema-vinst i Tarime. Vid fyllnadsvalet efter att en parlamentsledamot för Chadema avlidit, visar den första sammanräkningen att Chademas kandidat fått 35 000 röster mot 29 000 för CCMs kandidat. Övriga partier har mindre än 1 000 röster vardera. (Tanzania Daima och sju andra)

Skatteinkomsterna uppgår nu till 2,4 miljarder kronor per månad. (HabariLeo)

14/10 Lärarstrejk trots förbud. Högsta domstolens arbetsmarknadsavdelning uttalade igår ett förbud för lärarfacket (CWT) att strejka. Lärarna kräver

att få utestående löner på sammanlagt 140 miljoner kronor. Kravet består dels av utestående av traktamenten, dels av lönehöjningar, som ännu inte betalats ut. Strejken skulle ursprungligen ha ägt rum den 1/5, men sköts upp. Lärarförbundet kommer nu att ha lokala omröstningar om hur situationen ska hanteras. I Tanga har mer än 77 procent röstat för en strejk. (KuliKoni och sex andra)

CCM medger valförlust i Tarime. Generalsekreteraren i CCM, Yusuf Makamba, konstaterar att CCM är oppositionsparti i Tarime, eftersom Chadema har majoritet i distriktsfullmäktige. Den nye parlamentsledamoten, Charles Mwera, är chef för Rädda Barnen i Tarime. Han är medlem i Chadema sedan 2004 och var tidigare medlem i NCCR-Mageuzipartiet. (Mtanzania och fyra andra)

Presidenten vill åtala cementfabrik. President Jakaya Kikwete har gett instruktioner till District Council i Mbeya Rural att vidta rättsliga åtgärder mot Songwe cementfabrik, vilken inte betalar den statliga skatten. Guvernören i distriktet hade informerat presidenten om att fabriken, trots påstötningar, bara betalar 4 500 kronor i skatt per månad i stället för 67 000 kronor, som är den verkliga skatten. Presidenten har gett liknande råd när det gäller kolgruvorna i Kiwira, delägda av före presidenten Mkapa. (Nipashe)

Tidningen MwanaHalisi har förbjudits i tre månader. Åberopande en lag från 1976 har tidningen förbjudits på grund av att artiklar publicerats, som ansetts egga till hat mot regeringen, ledningen av CCM och mot presidentens familj. Tidningen har varnats flera gånger. Ananilea Nkya från Tanzania Media Women Association tycker att regeringen agerat brådstörtat. Även ordföranden i Media Institute of Southern Africa, Tanzaniafilialen, Ayoub Ryoba, menar att informationsministerns beslut är olyckligt. Även ordföranden i Editors Forum, Sakina Dato, protesterar. (KuliKoni och sex andra)

USA kritiserar för att ha gett undermålig mat till skolor i Arusha. (Mtanzania)

Riksdagsmän på studiebesök

Det tanzaniska revisionsutskottet möter den svenska kontrollmakten

Den svenska ambassaden i Dar es Salaam arrangerade den 17-23 september 2008 ett studiebesök i Stockholm för det tanzaniska revisionsutskottet (Public Accounts Committee). Utskottets ordförande är den tidigare presidentkandidaten John Cheyo och tillika ledare för United Democratic Party (UDP). Fjorton parlamentariker, utskottets sekreterare och en representant för den tanzaniska riksrevisionen besökte bl a finans- och konstitutionsutskotten i den svenska riksdagen, Justitieombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Finansdepartementet och lyssnade till föredragningar från Riksrevisionen och andra relevanta aktörer i den svenska kontrollmakten. Offentlighetsprincipen, meddelarskyddet och JO-funktionen tilldrog sig stort intresse. Det tanzaniska utskottet besökte också den tanzaniska ambassaden och åt middag tillsammans med tanzanier, som bor i Sverige. Då diskuterades bl a frågan om dubbelt medborgarskap, som f n utreds av den tanzaniska regeringen.

Text och foto: **Carl-Åke Gerdén**

Justitieombudsmannen Marianne von der Esch berättar om sin roll i den svenska kontrollmakten.

Muhonga S. Ruhwanya (Chadema) överlämnar en tackgåva till den svenska riksdagsledamoten Bodel Ceballos (mp) i samband med en middag på Mälardrottningen.

Vice talmannen Birgitta Sellén och ordföranden i det tanzaniska revisionsutskottet John Cheyo (UDP).

Kina i Tanzania

Kinas kraftfulla ekonomiska expansion i Afrika gäller i huvudsak länder med stora energi- och mineraltillgångar. Det är också Kinas intressen på dessa områden som stått i fokus i den internationella diskussionen. Bakom mer spektakulära investeringar och låneavtal med länder som Angola, Nigeria, Sudan, Zambia och Sydafrika har Kinas regering och kinesiska företag på senare år också kraftigt utvecklat förbindelserna med ett tjugotal andra afrikanska länder.

Tanzania tillhör denna grupp och har tillsammans med Zambia en speciell position, eftersom Kina under första hälften av 1970-talet finansierade och byggde Tazara-järnvägen från Dar es Salaam till Kapiri Mposhi i Zambias kopparbälte. Huvudsyftet då var att skapa en rutt för den zambiska kopparexporten som var oberoende av apartheidregimen i Sydafrika, Rhodesia eller de portugisi-

de senaste åren utan framgång försökt få Kina att gå in i en nysatsning.

Ojämn handelsbalans

Hur ser de nu pågående snabbt växande kontakterna mellan Tanzania och Kina ut? Liksom i många andra afrikanska länder har utrikeshandeln ökat kraftigt – 2007 omfattade den 800 miljoner USD – sex gånger mer än 2002. Tanzanias import från Kina är tre gånger exporten dit. Enligt kinesiska ambassaden i Dar es Salaam är omkring 40 kinesiska företag verksamma i landet, bland annat för produktion av läkemedel, jordbruksprodukter och lastbilar. Totala direktinvesteringarna uppgår till 114 miljoner USD.

Hård konkurrens för konsumtionsvaror

Den snabba importökningen av konsumtionsvaror från Kina har i Tanzania, liksom i många andra afrikanska länder resulterat i ökad konkurrens för inhemska producenter och utslagning av företag. En stor del av Tanzanias textilindustri slogs dock ut redan på 1990-talet i samband med handelsliberalisering, import från Sydostasien och andrahandskläder från Europa. Ett av de få större textiltföretag som klarat sig i Tanzania är Tanzania-

China Friendship Textile Corporation Ltd, som under namnet Friendship Textile Mill byggdes av Kina på 1970-talet.

Enligt tanzaniska media har myndigheterna i landet beslagtagit stora kvantiteter timmer som kinesiska företag försökt exportera illegalt. Den kinesiska råvaruhungern gör att också produkter som kan återanvändas i industriproduktionen är attraktiva. Från Tanzania exporteras till exempel metallskrot och använda plastflaskor.

Air Tanzania söker solvent ägare

Nyligen rapporterade tidningen *The East African* att förhandlingar pågår om att China Sonangol International Holding (ett kinesiskt-angolanskt företag) ska ta över 49 procent av Air Tanzanias aktier. Air Tanzania befinner sig liksom Tazara i ett prekärt ekonomiskt läge. Företaget har länge plågats av dålig ledning och eländig ekonomi. I början av 2000-talet övertog South African Airways 49 procent av aktierna, men för två år sedan köptes den andelen tillbaka av Tanzanias regering, eftersom de förväntade förbättringarna uteblev. Nu försöker man alltså igen med ny partner.

Kinesiska entreprenadföretag är också på plats och vinner anbud för väg-, vatten- och avloppsprojekt. Byggandet av Julius Nyerere National Stadium i Dar es Salaam har påbörjats. Utrustning, material, åtskillig personal och finansiering är kinesiska.

Kikwete på besök i Kina

Vid president Kikwetes besök i Kina april 2008 presenterade Kinas president Hu Jintao ett fyrapunktsprogram för att öka det bilaterala samarbetet:

1. Besöksutbyten på hög politisk nivå.
2. Ökad handel och fortsatt kinesiskt bistånd.
3. Samarbete inom utbildning, kultur, sport, hälsovård, turism och media.
4. Samarbete i FN och andra multilaterala organisationer.

Även om Tanzania ur Kinas synpunkt är en av de mindre samarbetspartnerna i Afrika, gör de historiska banden och den alltmer diversifierade kinesiska expansionen på den afrikanska kontinenten att vi kan förvänta oss att *made in China* blir en ännu vanligare etikett på konsumtionsvaror, att antalet kinesiska företag i Tanzania fortsätter att öka och också inkluderar mineralutvinning. Den inhemska konkurrensen för tanzaniska företag kommer att intensifieras, samtidigt som öppningar för ökad export och ökat kinesiskt bistånd skapas. Även om det finns missnöje med de kinesiska arbetsmetoderna är det på en lägre nivå än i andra länder med mer profilerat kinesiskt inflytande och starkare fackföreningar.

Bertil Odén

Foto: **Folke Strömberg**

siska kolonierna. Järnvägen var en gång flaggskeppet i Kinas samarbete med Afrika, men det av Zambia och Tanzania gemensamt ägda Tazara-bolaget har i årtionden befunnit sig i bedrövligt skick. Kapaciteten utnyttjas nu bara till 20 procent och företaget är i akut behov av stora kapitaltillskott för att inte gå omkull. Personalen har inte fått sin lön för september och oktober. Obetalda räkningar på 45 miljoner USD har lagts på hög. Zambias och Tanzanias regeringar har

Afrokinesiska förbindelser;

fortsättning från Habari nr 3/08 sid 9

Nordiska Afrikainstitutets (NAI) seminarium "China-Indien-Africa relations" gick som planerat av stapeln 22 och 23 september. Initiativtagare och främsta drivkraft var NAI:s forskningschef Fantu Cheru. Nästan 30 forskare från Europa, Kina, Indien m fl lade fram uppsatser som sedan diskuterades av de närvarande. Tanzania behandlades inte. Bland Östafrikas länder berördes bara Kenya och Uganda. Redovisningen av seminariet kommer därför att bli mycket kort i detta nummer av Habari.

Seminarieret förmedlade en bild av samarbetet mellan Afrika, Indien och Kina som kan vara värd att hålla i huvudet för framtiden. Först och främst måste framhållas att Indien liksom Kina har satsat på det afrikanska samarbetet. De började

senare men har fördel av att den Indiska diasporan är betydligt större i Afrika än den kinesiska. Indierna står också afrikanerna kulturellt närmare. Det Indiska samarbetet med Afrika har inte blivit lika uppmärksammat som det Kinesiska, men är inte så olika till sin karaktär. Indien har nu t ex lika stora intressen i Sudans oljereserver som Kina.

Forskarna var till övervägande del positiva till både Kinas och Indiens samarbete med Afrika. De problem som togs upp i dokumenten före seminariet och som belyses i den inledande artikeln, bedömdes antingen som överkomliga eller så räknade man med att Kina skulle anpassa sina insatser efter reaktionerna i de Afrikanska länder man samarbetar med, men också till det internationella samfun-

dets reaktioner på negativa företeelser. Några av de närvarande betonade också Kinas problem med en intern opposition och uppbromsad ekonomisk tillväxt.

Fantu Cheru avslutade seminariet med att peka på en ojämlikhet i samarbetet. Kina och Indien är enskilda stater medan medspelaren/motparten är ett antal olika afrikanska stater. Kina har en Afrikapolicy och Indien har en på gång, om den inte redan är antagen. Afrika har ingen samlad policy. Enligt Fantu Cheru saknar dessutom de enskilda afrikanska länderna en Kina- eller Indienpolicy. I förhandlingar svarar de på motpartens förslag i stället. Det gör deras förhandlingspositioner svaga.

Red./FS

Ett okänt litet krig

Komorererna är en liten grupp vulkaniska öar långt ut i Indiska oceanen halvvägs mellan Tanzania och Madagaskar. Här bildades vid befrielsen från det franska kolonialväldet 1975 en egen stat, en av världens minsta både till yta och befolkning – långt under en miljon. Sedan dess har Komorererna blivit mest kända för ett stort antal statskupper – över 20 sedan självständigheten.

En av dessa statskupper inträffade på ön Anjouan 2007. Den avgångne presidenten, Mohammed Backar hade tjänat sin femårsperiod och avgått men efterträdaren fick sitta bara knappt en månad innan Backar återtog makten med hjälp av militära styrkor lojala till honom.

Fredsförhandlingar mellan unionsregeringen och den lokala regimen i Anjouan utmynnade i beslut om en folkomröstning. När unionsregeringen med hänvisning till felaktigheter och hotelser mot de röstberättigade uppsköt omröstningen ordnade Backar en egen omröstning som inte oväntat gav en seger på 90 procent. Därefter bröt sig Anjouan ur unionen och förklarade sig självständigt.

Nu var måttet rågat för unionsregeringen och krävde Afrikanska unionens hjälp med en militär lösning.

Här kommer Tanzania in i bilden. President Kikwete har blivit ordförande i

Afrikanska unionen och rådgjorde enligt uppgift med Sydafrikas president Mbeki som uppges ha velat uppskjuta ett militärt ingripande vilket irriterade unionsregeringen i Komorererna.

Beslutet från Afrikanska unionen blev att 400 soldater från Tanzania, Senegal, Libyen och Sudan skulle förstärka komororegeringens trupper. Franska styrkor på Mayotte, en av öarna i Komorererna som valt att stanna under fransk överhöghet bidrog med transporten av soldaterna till ön Mohéli varifrån anfallet mot Anjouan startade.

Interventionen blev framgångsrik. President Backar flydde till öns inre och lyckades sedan i en snabb motorbåt ta sig till ön Mayotte där han sökte politisk asyl.

I Tanzania fick invasionen av Anjouan ett politiskt efterspel. Oppositionen hävdade enligt Mwananchi att beslutet om tanzanianskt deltagande var ett brott mot konstitutionen. Vice ordföranden i Chadema, ChaCha Wangwe, hänvisade till Artikel 41 som förbjuder presidenten att utlysa krig eller använda trupper utanför landet utan godkännande från parlamentet. Andra oppositionspolitiker jämförde operationen med USA:s invasioner runt om i världen.

Försvarsminister Hussein Mwiyni replikerade att de tanzaniska styrkorna "är

i Komorererna som en del av Afrikanska unionens (AUs), styrkor och representerar inte Tanzania som är en del av AU". Konstitutionen talar om krigsförklaring men säger ingenting om operationer som den mot Anjouan, hette det.

Oloph

Staten **Comórererna**, *Komorererna*, innefattar tre större öar och ett antal små, alla omgivna av korallrev.

Huvudöar är Mwali (Mohéli), Ngazidja (Grande Comore) och Nzwani (Anjouan). Mayotte, den fjärde större ön i ögruppen, är knutet till Frankrike. Majoriteten av invånarna är sunnimuslimer av arabiskt-afrikanskt ursprung. Comorererna är ett utpräglat jordbruksland, och för export odlas bl.a. vanilj, kryddnejlikor och ylang-ylang (parfymplanter). Internationell flygplats finns nära huvudstaden Moroni på Ngazidja.

Arabiska och franska är officiella språk. Franska används i administration och undervisning. Huvuddelen av befolkningen talar comoro, ett bantuspråk som är nära besläktat med swahili.

Äntligen till Tanzania!

Under många år har vi, Lillian och Göran Ahlborn, haft en inbjudan från våra vänner Carl-Åke Gerden och hans fru Grace Luena att komma och hälsa på i Tanzania. Här några axplock från vår omväxlande och intressanta tre och en halv veckor långa Tanzaniarese.

Varför Tanzania?

Vi ville givetvis se de platser vi hört om i så många år, åka på safari m.m. samt besöka kyrkor och se på missionens arbete i den Lutherska kyrkan, eftersom vi är mycket engagerade i EFS (Evangeliska Fosterlandsstiftelsen) som är en rörelse inom Svenska Kyrkan. Den kristna tron och kyrkan är mycket levande i Tanzania och engagerar många. Vi hade hört om fullsatta kyrkor, härlig musik och vi visste genom insamlingar vi gjort och gör i Sverige att kyrkan också gör stora sociala insatser och att man har ett mycket tydligt "holistiskt perspektiv" på människan.

Dar es Salaam

Carl-Åke arbetar i Dar es Salaam på uppdrag från svenska Riksrevisionen med att bygga upp en motsvarande revision för Tanzania. När Carl-Åke arbetade på vardagarna blev vi väl omhändertagna av Grace, som med sin stora lokalkännedom tog oss med till olika platser, besökte museer, shoppingcentra, ett slumområde samt gjorde ett par hembesök. Vi såg rätt snart att det mesta finns i Dar es Salaam, men levnadsvillkoren skiljer mycket. I utkanterna av Dar es Salaam, längs de stora vägarna ser man alla dessa byar med små stånd och butiker och bostäder där husen ofta är bara enkla skjul. Förvånansvärt är

På fest hos en massajfamilj

dock att så många har mobiltelefon även om de f.ö. verkar ha det fattigt.

Bagamoyo

Vi besökte Bagamoyo, dels för stadens historia som genomgångsstad för slavtrafiken till Zanzibar, dels för skulptörskolan som Sten Löfgren är engagerad i och berättat mycket om. Eftersom det var festival och marknad i centrum var skulptörskolan representerad där och bara två elever var kvar på skolan. Senare kom vi till Zanzibar och såg där det gripande slavmonumentet som Clara Sörnäs från Bagamoyos skulptörskola skulpterat.

Dodoma

I Dodoma besökte vi Ulf Ekängen, EFS missionär i Tanzania sedan ca 20 år, som arbetar med barns rättigheter, undervisning, barn- och kvinnogrupper samt massajer. Han gör en mycket stor osjälvisk insats både i sitt arbete och som privatperson. Genom åren har han tagit hand om 19 mycket svårt sjuka, döende eller handikappade pojkar huvudsakligen massajer. De har fått läkarvård, blivit opererade, fått gå i skola m.m. Dessa fosterpojkar har tidvis bott hos honom men återvänt till sina familjer i byn på alla lov och ledigheter för att bibehålla sin kulturella identitet. För att kunna hjälpa flickor och friska barn, som vill gå i skola har han, köpt några mycket enkla hus, där

23 barn nu bor. Tre massajkvinnor sköter om hushållet i 3-månadersperioder. Dit var vi bjudna på middag lagad på tre stear på golvet. En helt oförglömlig kväll, fylld av kärlek, glädje, sång, musik och dans. Kvällen avslutades med aftonbön under stjärnfylld himmel, där stora delar av byn deltog. Språket förstod vi inte men liturgin, en del melodier, spontaniteten och innerligheten gjorde

oss berörda. Det var härligt att komma till Tanzania från Sverige, där den kristna tron ofta är ifrågasatt och många kyrkor glest besökta till ett land där tron är självklar, kyrkan är full och man satsar verkligen trots små resurser. Tron hjälper människor att finna mening med sina liv, att långsiktigt hjälpa varandra. Men även inom kyrkan är utmaningarna stora med bl.a. HIV/AIDS och fattigdom. En kyrka vi besökte hjälper särskilt mycket fattiga och sjuka barn med skolavgifter, skoluniform och ett mål mat om dagen.

Zanzibar

Zanzibar är ett mycket tydligt muslimskt land, där de flesta kvinnor bär slöja. Där vandrade vi bl.a. runt i Stenstaden, besökte marknaden, museer, kyrkan och slavkamrarna där den gamla slavmarknaden låg. En dag var vi på en jättefin s.k. "Spice tour" och såg hur olika kryddor, exotiska frukter och bär växer.

Arusha

Från Zanzibar flög vi upp till Arusha. Där sammanstrålade vi med en "församlingsresa" från Ängskyrkan i Botkyrka. Lars och Berit Hofgren från Ängskyrkan arbetar i Arusha för den Lutherska kyrkan som ekonom respektive sjuksköterska, hade planerat vår fortsatta resa.

Först tre dagars Safari till Lake Manyara, Ngorongoro och Tarangire National park. Alla våra önskningar uppfylldes med råge. Tänk att i 1½ timmar se hur 15 lejonhonor omringat och lindrigt skadat en buffel och slutligen måste ge

Ko-kalv-projektet

sig när de blev bortskrämda av ett tiotal majestätiska elefanter.

Åter i Arusha och under Berits ledning besökte vi Nakorangasjukhuset, ett barnhem, ett handikappcenter för barn, Makumira university, samt följde med när sjukhusets volontärgrupp gjorde hembesök hos mycket fattiga kvinnor med HIV/AIDS. Trots sin misär var de HIV/AIDS-

sjuka kvinnorna mycket välkomnande, vänliga och glada. Det var underbart att höra att en HIV smittad kvinna oftast kan föda ett friskt barn.

Lutherska kyrkans ”ko-kalvprojekt” fick vi också besöka. En fattig familj får en gravid ko samt undervisning om hur den ska skötas. När kon sedan kalvat ska familjen ge bort kalven till en annan behövande familj. Den andra kalven får man behålla eller sälja. Den tredje kalven ska ges tillbaka till projektet. Mjölken ger näringsrik föda och inkomst till familjen. Vi besökte 4 olika familjer som tack- samt berättade om hur kon radikalt hjälpt dem till ett bättre liv, betala skolvgifter, bygga nytt hus, köpa en jordbit etc.

Moshi

På Kilimanjaros slutning besökte vi Fukeni, en församling som star-

tat ett litet mejeri med hjälp av svenska uttrangerade maskiner. Där tillverkades också smör, yoghurt och ost och skolbarnen fick 2½ dl mjölk i påse två ggr/vecka.

Vår resa avslutades med gudstjänst och skördefest i Kimashuku församling nära Moshi. Ängskyrkan har under många år stött och bidragit till att församlingen kunnat bygga en majsvarn som invigdes i våras. Allehanda skänkta jordbruksprodukter som ris, majs, bananstockar, sockerrör, frukt, grönsaker, levande höns och ett får auktionerades sedan på kyrkbacken så att församlingen fick en extra inkomst till sin verksamhet.

Etiopien Airlines flög oss sedan via Addis Abeba till Stockholm och vi är mycket nöjda och tacksamma för att denna resa blev så intressant och innehållsrik.

Mer information om EFS arbete i Tanzania finns i tre nya DVD filmer gjorda av Göran Skytte. ”Missionens människor”, ”Söndag med massajer”, samt en helt ny ”Brick by brick”.

Text och foto:

Göran och Lillian Ahlborn

Undervisning under Mango-trädet. T.v. syns vårt värdpar Grace och Carl-Åke

Sjuksköterskor på utbyte

Det finns en stor diskriminering mot sjuksköterskor i Tanzania, säger Emmanuel Mwendo. Han studerar 3:e året på sjuksköterskelinjen på Tumaini universitet i Moshi, Tanzania. Just nu befinner han sig i Sverige på ett utbyte med Röda Korsets högskola tillsammans med sin studiekamrat Vivian Sara.

Diskrimineringen ligger i hälsovårdssystemet där läkare inte kan se möjligheten att delegera uppgifter till sjuksköterskor, men ändå många gånger är de som har direkta kunskaper om patienterna. Vivian var imponerad av arbetet på dialysavdelningen på Karolinska sjukhuset där sköterskorna genomförda dialysen.

- Efter sex veckors fortbildning kunde sköterskorna göra det. Jag blir ledsen när människor med samma sjukdom dör i Tanzania fast de inte skulle behöva göra det, säger Vivian Saria.

- Tanzania skulle det vara otänkbart att sköterskorna skulle göra en sådan uppgift, berättar Vivian och Emmanuel. Läkarna vill inte att någon ska in på deras kunskapsområde, men samtidigt finns de inte på plats. Antingen har de en egen privatpraktik, eller så är det ju många patienter

att arbeta mot. Enligt UNDP har Tanzania endast två läkare per 100 000 invånare. Det är lägst i världen. Motsvarande siffra i Sverige är 328 läkare.

- Nu vill regeringen i Tanzania lyckas med att varje by ska ha en sjukmottagning. Men det kommer ju behövas kun- ning personal där. Om det ska lyckas tycker jag det skulle vara gratis att studera till sjuksköterska. Så att det blir mer attraktivt. För vad spelar det för roll att ha en byggnad, men ingen som vet hur man ska göra med de sjuka som kommer dit, säger Emmanuel.

Under tiden i Sverige har Emmanuel och Vivian också praktiserat på Röda Korsets sjukhus samt på sjukhusets äldreboende. De tror båda att äldreboenden kan bli något som kan finnas även i Tanzania om en tid.

- Allt fler arbetar långt borta från sina åldrande föräldrar. De gamla har inte längre en släkt i hembyn som tar hand om dem. De med pengar skulle nog kunna tänka sig att betala för en plats på äldreboenden med en god service, tror Vivian.

Fredrik Gladh

Syster Vivian Sara praktiserar på Karolinska sjukhuset. Foto: Vivian Sara

Visste du detta om WIOMSA?

WIOMSA, Western Indian Ocean Marine Science Association är enligt sin hemsida, en "nongovernmental, non-profit, membership organization".

Medlemmar i organisationen är Somalia, Kenya, Tanzania, Moçambique, Sydafrika, Comorererna, Madagaskar, Seychellerna, Mauritius, Réunion (ett franskt departement). Syftet är att främja utvecklingen av ett hållbart användande och bevarande av områdets havsresurser.

Organisationen, som till största delen finansieras av SIDA via anslag från SAREC initierar bland annat forskning, fördelar anslag till enskilda forskare och olika institutioner, sammanställer resultat, anordnar symposier och konferenser samt ger ut publikationer av olika slag.

På Zanzibar finns WIOMSA, en internationell forskningsorganisation med inriktning på den del av Indiska oceanen som svallar mot stränderna i de östafrikanska länderna. Det är en miljöorganisation som arbetar rätt mycket i det tysta i nära kontakt med den internationella akademiska världen. Men resultaten av de projekt som dragits igång kan få stor betydelse för livet i havet i området och därmed för utvecklingen över huvud taget.

Sedan ett antal år pågår ett arbete med att få in flera finansiärer.

En stor del av WIOMSAs arbete sker genom olika underorganisationer, till exempel forskningsfonderna MASMA och MARG. En underorganisation heter SUCCESS (The Sustainable Coastal Communities and Ecosystems Program). Man samarbetar också med andra nationella och internationella organisationer i området till exempel FNs miljöprogram, UNEP.

Till WIOMSA finns anknuten en forskarpanel av framstående marinbiologer och andra forskare från hela världen, däribland flera från Sverige.

Till uppgifterna hör inte bara den viktiga forskningen på akademisk nivå, utan också ett ganska omfattande "jordnära" arbete med information, kursverksamhet och konkreta projekt i området när det gäller till exempel fiske, ekoturism och insatser för att bevara den mycket känsliga havsmiljön, till exempel korallreven.

Ett litet exempel på denna sida av WIOMSAs verksamhet är satsningen på att utveckla pärlodling på Zanzibar, bland annat i Fumbaområdet. Det är ett projekt som pågått ett antal år med gott resultat.

Inte minst har det gett arbete och inkomster till ett antal kvinnor, som tillverkar smycken både av pärlorna och av de ostronskal som frambringar dem.

Pärlodlingen går till så att man öppnar ostron och stoppar in en liten plastbit som till form och storlek ser ut som en halv ärt. Ostronen avsöndrar ett sekret kring plastbiten och åtta månader senare kan man skörda resultatet, ett slags halva pärlor, som med ett japanskt ord kallas för mabe. De kan därefter säljas med god

Anna-Karin Johansson arbetade under ett år, från november 2006 till november 2007 med informationsfrågor på WIOMSA med den ståtliga titeln Communication and Expansion Coordinator. Till arbetsuppgifterna hörde bland annat att sammanställa WIOMSAs årsrapport.

– Jag lärde mig mycket om denna region och inte minst hur de marina ekosystemen fungerar. Inte minst lärde jag mig att WIOMSA gör ett viktigt jobb för den marina forskningen i hela Östafrika.

– Men jag upptäckte också att det var lätt att arbeta tillsammans med tanzanierna i vardagen, säger Anna-Karin. Det var mycket látsamt och prestigelöst. Jag kom fram till att svenskar och tanzanier har samma sorts humor.

Mer information om WIOMSA hittar du på hemsidan, www.wiomsa.org

Foto: **Anna-Karin Johansson**
Text: **Erik Janson**

Efter att hört talas om Maweni Farm i Usambarabergen i många år blev det äntligen tillfälle att besöka den. Under två dagar i september bodde vi där tillsammans med våra vänner från Songea. Maweni ligger alldeles vid foten av en jättelik klippa – därav namnet. (Maweni betyder ”vid stenen” på swahili.) Farmen ägs idag av en tidigare volontär, Lars Johansson och hans fru.

De driver stället som ett mindre pensionat med fokus på naturvård och ekolo-

Det finns ett välutrustat bibliotek med böcker och filmer om naturvård, flora och fauna. Lars Johansson har även gjort en hel del dokumentärfilmer i Tanzania som också finns att titta på.

Till farmen är kunniga guider knutna som leder spännande vandringar av mer eller mindre strapatsrik natur i de närlig-

gande bergen. Vi gjorde en vandring bortom Lushoto till en klippa som stupar tusen meter rakt ner. Utsikten var fantastisk. Man kunde se ända till Masai Mara. Farmen samarbetar med missionsstationer i området och lunch intogs på en sådan, med hemgjord yoghurt, ost, marmelad och bröd. Vi stortrivdes och fick mycket för både kropp och själ. www.maweni.com

Eva Löfgren

mail: info@afrikaresor.se

TRANÅS
resebyrå

Europa 0140 - 122 80
Afrika 0140 - 141 80
Övr. världen 0140 - 199 80
E-post: info@trans-rescebyra.se
www.trans-rescebyra.se

SPECIALITET: Flygresor till biståndsländer

Till minne av Ulla Jonsdotter Hansson

Den 20 september avled Ulla Jonsdotter Hansson, 68 år gammal efter flera års kamp mot cancer. Enligt egen önskan i hemmet efter att ha upplevt en sista sommar på den älskade Östergården vid Slätbaken.

Ulla var en utpräglad föreningsmänniska och har varit i ledningen för en mängd föreningar alltsedan studietiden i Norrköping. Hela hennes liv arbetande hon oförtrutet för att förbättra människors livsvillkor, främst med inriktning på kvinnor och barn.

Till en början i mellanöstern och Asien för att senare alltmera komma att fokusera på Afrika och främst Tanzania.

Hon var en mycket duktig organisatör som med lugn och vänlighet fick oerhört mycket att hända, hemma, på arbetet och i föreningslivet. Det är en gåta hur mycket hon hann göra och engagera sig i.

Hon var inte biståndsarbetare utan en biståndsmänniska som Gunnar Michanek sade under begravningen på Skogskyrkogården den 17 oktober.

Styrelseuppdrag i SSU, ABF, RFSU, Socialdemokratiska studentklubben, Svenska Hifakommittén, Svenska FN-förbundet, UNIFEM, Sidas kvinnoråd, Kooperativa Alliansens kvinnokommitté, Afro-Art och 2003 även ordförande i Svetan. Hon hann även med att engagera sig i kommunalfullmäktige och i kommunala nämnder och senast i Tantolundens

veteranförening efter att ha flyttat dit vid pensionering från den arbetskrävande villan i Mälarhöjden.

Ulla arbetade under många år med bistånd på Kooperationen, bland annat med insamlingen Utan Gränser och som informationssekreterare för Swedish Cooperative Centre. Under några år på SIDA ledde hon projektet Framtid för Afrika. Sida och 11 biståndsorganisationer genomförde ett omfattande arbete med konferenser i Sverige och Afrika för kvinnliga ledare från de båda länderna. Många av dessa kvinnor från Afrika har idag viktiga positioner i sina hemländer.

Ulla avslutade sin yrkeskarriär på Forum Syd. Åren 1996-98 var hon koordinatör på Forum Syds kontor i Dar es Salaam med sin make Oloph som medföljande nybliven pensionär.

Många av de biståndsarbetare de lärde känna under åren i Tanzania samlades under flera år på sommarvistet Östergården för kräftskiva. Ulla var känd för sin förmåga att ordna lyckade fester med god mat och som den organisatör hon var, att sätta alla i arbete.

Vi är många både i Sverige och utomlands, främst i Afrika som minns en osedvanligt effektiv, hängiven och positiv människa.

Lars Asker

Foto: Rigmor Mjörnell

Redaktionens spalt

Under hösten har det hänt en hel del inom Habariredaktionen.

Först vill jag tacka **Oloph Hansson** för hans stora insats med tidningskrönikan alltsedan nr 3 2002, dvs inte mindre än 23 krönikor. Enligt våra läsare en av de mest uppskattade delarna av Habari. Oloph närmar sig de 80 har haft ett mycket tungt år med sin cancersjuka fru Ulla som avled i september.

Med sin professionella bakgrund inom journalistik och TV har Oloph även i övrigt varit ett stöd för Habariredaktionen.

Göran Berleen tar nu över det ansvarsfulla arbetet. Göran arbetade på hälsoministeriet i Tanzania 1979-1981 och har varit där några gånger på korttidsuppdrag. Han har en son som drivit eget företag i Dar es Salaam. Göran är nybliven pensionär och var senast i landet i februari i år och besökte då tanzaniska bekanta och släktingar. Hans fru Ingrid är intresserad av konst och har kontakter med konstnärer i Tanzania, se Habari nr 2/08.

Volontärbyrån förmedlar kontakt mellan personer som är intresserade av ideellt arbete och olika organisationer. Vi har en stående förfrågan om hjälp med redaktionsarbetet och har haft flera personer på gång med på grund av resor, ändrade planer mm har det inte blivit napp tidigare. Nu kan vi hälsa två stycken välkomna.

Erik Jansson är mycket kvalificerad med ett helt yrkesliv bakom sig som journalist och redaktör, bland annat på tidningen Land.

Han har även varit förlagschef på Svenska Turistföreningen och värd på Moderna museet.

Erik var med på Svetanresan till Tanzania 1970 och har sedan dess behållit kontakten med Tanzania på avstånd genom släkt och vänner som arbetat i Tanzania.

Lennart Nyqvist har deltagit i en studieresa i Röda Korsets regi till Tanzania

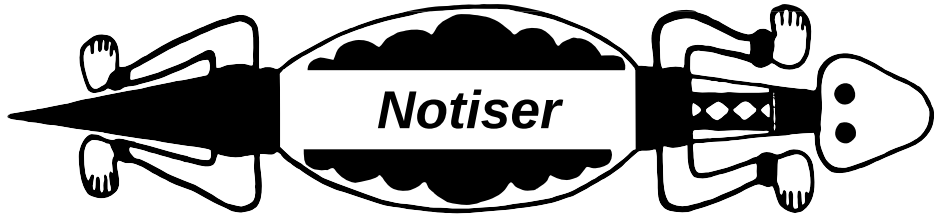

där han särskilt studerade villkor för konstnärer att sälja sina alster. Lennart har läst statsvetenskap och pedagogik och arbetar som lärare men är just nu pappa-ledig. Han är ambassadör (instruktör) för rättvis handel. Han säger själv att han brinner för rättvisefrågor och indisk mat.

Vi har även efter flera försök lyckats engagera en professionell kraft för att göra slutlayout och framställa tryckoriginal, **Janne Gustavsson**. Det blev för tungt för Sten Löfgren i längden. Ändrade arbetsförhållanden gör att han numera inte har så mycket tid till förfogande som tidigare. Sten är ju även projektledare för skulptörskolan i Bagamoyo som de senaste åren varit ett mycket arbetskrävande och tungt arbete.

Slutligen vill jag framföra ett tack till **Ove Olstad** som skänkt Svetan tre cd-skivor med bilder från Tanzania.

Lars Asker
Habariredaktör

En delegation från Tanzania besöker Katrineholm

2008-11-17 En delegation från Muheza-distriktet i Tanzania besöker Katrineholm från 17 till 22 november. Besöket ingår som en del i projektet *Miljöteknik för hållbar utveckling*, ett samverkansprojekt mellan kommuner, företag och ideella organisationer.

För ett år sedan inleddes, på initiativ av NEEM (Nätverk för entreprenörer för etniska minoriteter), ett samarbete mellan Katrineholms kommun och Muhezadistriktet i Tanzania. Syftet med projektet är att stödja utveckling av olika miljötekniker för energi och vattenförsörjning.

- Vi ser mycket positivt på besöket från Tanzania, säger Conny Petrén, chef för Näringsliv och Tillväxt i Katrineholm. Projektet bidrar till lokal ekonomisk utveckling i de båda kommunerna. Det sätter fart på framväxten av nya företag, utveckling av produkter och tjänster och ökar företagets konkurrenskraft, tillväxtpotential och förmåga till internationalisering.

WWF: Storskalig biobränslesatsning kan hota unik natur i Östafrika

2008-11-18 Jakten på förnybara drivmedel öppnar vägen för företag att exploatera Östafrikas rika natur. Det visar granskningar av biobränsleprojekt i bland annat Tanzania och Moçambique som Världsnaturfonden WWF släpper idag.

Kraven på dagens etanol är inte tillräckliga. Det behövs ett starkare skydd för lokalbefolkningens rättigheter när Östafrikas gröna guld ska utvinnas, säger Allan Carlson.

Planer för storskalig odling av biobränslegrödor som sockerrör och Jatropha sker nu i Östafrikas unika floddeltan. Lokalbefolkning, djur och natur riskerar att drabbas vid en okontrollerad exploatering.

I Tanzania har 10 investerare uttalade ambitioner att odla biobränslen på uppmot 6 000 kvadratkilometer, de flesta med EU-finansiering. Marken ägs av staten men arrenderas ut till bolag på 99 år, ofta utan att småbönderna som brukat jorden av hävd i decennier kunnat göra

sin röst hörd. En by kan få 50 procent av ersättningen medan resterande belopp går till den lokala myndigheten. Ersättningen för att bruka marken i 99 år beräknas till mellan 90 och 500 kronor per hektar.

WWF arbetar nu med att påverka företaget – som svenska Sekab – att ta större miljöhänsyn och få regeringarna i Tanzania och Moçambique att skydda sin unika natur och djurlivet, inte minst i det rika Rufijideltat. I Sverige startar nu en namninsamling för hållbar etanol.

WWF uppmanar importörer och investerare att stödja en certifiering enligt den internationella processen "Roundtable on Sustainable Biofuel" där internationella hållbarhetskrav för biobränslen tagits fram.

- Sverige kan vara ett föredöme i EU och göra sin röst hörd i Tanzania. Vi måste få ekvationen att gå ihop. Ansvarsfulla biobränslesatsningar kan både bidra till att bevara mångfalden och minska fattigdomen, säger George Jambiya från WWF Tanzania som i dagarna besöker Sverige.

Rapporterna: "Styr rätt med biobränslen" och "Jakten på biobränslen – hot eller hopp för Östafrika?" kan laddas ner från www.wwf.se.

Res med Phoebe Lägervik till Tanzania!

Resan innehåller en dagsvandring på M:t Kilimanjaro, ett par dagars safari inkl Serengeti, vidare färd till Viktoriasjön och sedan besök i småbyar under resan till Tabora. Resan avslutas med knappt en vecka på Zanzibar.

Reslängd 3 veckor. Ca pris 36 500 kr. Avgångar: Påskveckan, mitten av juni samt mitten av juli.

Norregatan 1 (Drottningtorget),
211 27 MALMÖ, Tel. 040-545850
info@kilimanjarosafari.se
www.kilimanjarosafari.se

Rapport 53 från Skulptörskolan dec 2008

Den här rapporten omfattar oktober-november. Under den här tiden fick vi in drygt 3 000 kr. Våra möjligheter att nå årets mål ser därmed bra ut. Vi kommer också att skicka ut våra vanliga julkort till bidragsgivare i början av december.

I oktober besöktes skolan i samband med Bagamoyo Kulturfestival av Kurt Westerlund som bl.a. står bakom Lamtrac och som har stött skolan sedan länge. Det känns bra med stabila stödare som Kurt i tider som dessa när skolans framtid ter sig osäker. Daniel Augusta, kännare och stödare av speciellt tanzanisk målad konst och nybliven styrelsemedlem vid skolan, är på besök vid skolan i dagarna. Daniel har lovat avsätta en vecka till arbete med skolan denna gång – det känns också bra.

Från Svetans sida kommer vi att försöka kontakta den schweiziska stödorganisationen för en diskussion om framtiden. Även om idén med en övergång till folkhögskoleformen FDC verkar lovande kommer den med nuvarande takt inte att kunna förverkligas inom kort, så stöd för åtminstone 1 år till är nödvändigt.

I oktober avled skolstyrelsens ordförande Luiza Maganga efter en veckas sjukdom. Dödsfall bland både elever och styrelse tillhör tyvärr vardagen i ett land som Tanzania. Luiza var den tredje styrelseledamoten som avlidit i tjänsten sedan projektet med skulptörskolan startade 1995.

Vid skolan fortgår verksamhet som vanligt, i oktober deltog man i Bagamoyo Kulturfestival. Antalet elever är nu 14. Neema Mjengwa håller som heltidsanställd kassör/administratör i den dagliga verksamheten. Bokföringen sker på skolans dator, som numera också har internetanslutning. Utvecklingen går framåt!

Vi har avslutat redovisningen av 2006-2007 års bidrag för Forum Syd, och redogjort för alla åtgärder vi vidtagit sedan vi upptäckt att allt inte stod rätt till under hösten 2007. Vi har blivit kallade till ett möte den 3 december för diskussioner, men det låter fortfarande som vi kan bli återbetalningsskyldiga för erhållna bidrag. Vi tycker dock att vi gjort vad man kan kräva, den ansvarige för förskingringen är polisanmäld av skolstyrelsen. Om små föreningar som Svetan blir återbetalningsskyldiga p.g.a brott i projekten, kommer inga liknande projekt att kunna startas i framtiden.

Bli företagssponsor och bli synlig med företagslogo på Skulptörskolans hemsida! Våra nuvarande sponsorer är TUPO (internationella konsulter) och Lamtrac (konsult för industriell och kommersiell utveckling).

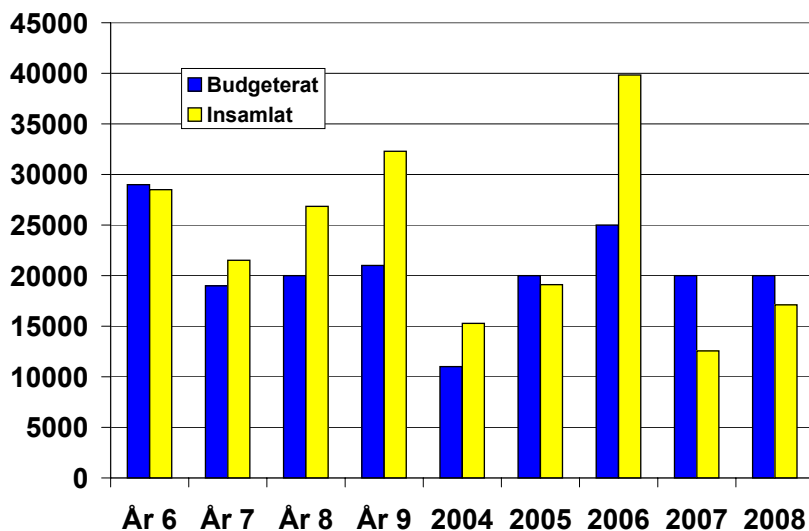
Mer info om projektet och skolan finns på Svetans hemsida under <http://www.svetan.org>

Projektkoordinator: Sten Löfgren

mobil: 0708-90 59 59

e-mail: sten@svetan.org

Skolans e-mail: bmsculpt02@hotmail.com

Insamlingsresultat t.o.m. november 2008.

Diplomutdelning vid skolavslutningen i juni 2008. Vid podiet: Fr.h. Sekreterare Zahoro Madongo, styrelseledamot Athumani Ndimbo, ordförande Luiza Maganga, kassör Neema Mjengwa samt skulpturlärare Stewart.

Daniel Augusta (nybliven styrelseledamot som var med på avslutningen och tog bilderna), Arne Stenius (projektets biståndsarbetare som avslutade sitt kontrakt i juli) och skulpturlärare Stewart som jobbar vidare.